

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019

Jiří OBERREITER

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vykázání v podmínkách Policie České republiky

Autor práce: Jiří Oberreiter, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠSERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Hovorkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku domácího násilí, popisuje znaky, druhy

a formy domácího násilí. Dále se věnuje institutu vykázání při řešení případů domácího násilí policisty Policie České republiky, popisuje předběžné opatření soudu a vazbu. Dále budou uvedeny organizace pomáhající obětem domácího násilí. Praktická část bude obsahovat kasuistiku, tedy vybrané případy domácího násilí a vykázání.

Klíčová slova

Agresor * domácí násilí * oběť * předběžné opatření soudu * vazba * vykázání *

Abstract

The Bachelor thesis focuses on domestic violence, describes signs, types and forms of domestic violence. He also takes care of the inciting speech in solving cases of domestic violence, describes the court's preliminary measure and the link. In addition, there are organizations to help victims of domestic violence. The practical part contains the casuistry, three selected cases of domestic violence and reporting.

Key words

Aggressor * Domestic violence * Victim * Preliminary measure of the court * Custody * Expulsion *

Obsah

ÚVOD

1	CÍL A METODIKA	9
2	ROZBOR VYBRANÝCH POJMŮ	10
2.1	Znaky domácího násilí	14
2.2	Druhy domácího násilí	16
3	NÁSILNÁ A OHROŽENÁ OSOBA	18
3.1	Faktory domácího násilí	19
4	VAZBA	23
5	VYKÁZÁNÍ	25
5.1	Právní institut vykázání	25
5.2	Postup policistů při vykázání	28
5.3	Předběžné opatření soudu	31
6	ROZBOR VYBRANÝCH SKUTKOVÝCH PODSTAT TRESTNÝCH ČINŮ VÁZANÝCH NA DOMÁCÍ NÁSILÍ UPRAVENÝCH V TRESTNÍM ZÁKONÍKU	33
7	SUBJEKTY POMÁHAJÍCÍ OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ	38
8	KASUISTIKA	43
	ZÁVĚR	47
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51

ÚVOD

S tématem domácí násilí se už někdy setkal asi každý. V současné době je to velmi často diskutované a aktuální téma, které si zaslouží patřičnou osvětu, kterou je třeba šířit mezi všechny věkové i sociální skupiny občanů České republiky.

„Domácí násilí“ není právními normami přímo vymezeno. Avšak nepřímo lze takové jednání postihnout zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a dalšími právními normami. Z policejní práce i praxe sociálních pracovníků vyplývá, že se jedná o velmi složitý a závažný negativní sociální problém českých domácností. Je to dáno tím, že k násilí dochází nejčastěji v rodinném prostředí mezi osobami blízkými, tedy v poměrně intimním a poměrně uzavřeném prostředí. Můžeme jej chápat a označovat jako násilí za zavřenými dveřmi. Z policejní praxe je patrné, že mnoho případů tak může zůstat skryto mnoho let nebo dokonce nikdy nevyjde najevo. Je to dáno tím, že oběti se bojí nebo se stydí s tímto problémem svěřit přátelům, známým nebo jít věc ohlásit na policii. Je to zřejmě dáno obavami aktérů násilí, přesněji obavami obětí z běhu věcí budoucích a zřejmě také z možného stupňujícího se násilného chování agresora.

Je obecně známo, že oběť tohoto negativního sociálně společenského fenoménu, který naplňuje znaky přestupků nebo celé řady trestných činů, takovou situaci sama se bez podpory okolí může jen velice složitě s podobnou, doslova krizovou, situací vypořádat. Je to dáno také tím, že mnoho případů domácího násilí je dlouhodobých a některé případy končí velmi vážnými zraněními nejen fyzickými, ale především psychickým týráním, což má za následek často celoživotně trvající trauma. Je třeba připomenout, že „domácí násilí“ je pácháno, jak ve formě fyzického útoku, tak psychického nátlaku. Proto oběť potřebuje pomoc nejen od nejbližšího okolí, ale také od policie, sociálních pracovníků, a nezdědka kdy také od lékařů, u psychického nátlaku psychologů či psychiatrů.

Právě pro účely speciální pomoci a pro řešení domácího násilí byly státem založeny nebo vznikly spontánně různé instituce, na které se může oběť domácího násilí obrátit, a které jí pomohou následky „domácího násilí“ zmírnit a řešit její osobní situaci. Jedná se o různá intervenční centra, azylové domy, rodinné poradny, instituce typu „Bílý kruh bezpečí“. Přesto, jako prvosledovou institucí se stává

Policie České republiky, která by obětem měla ihned, i když jen na krátkou dobu pomoci oběť oddělit od agresora.

Pro výběr vhodné pomoci je samozřejmě prvořadé, aby oběť formu „domácího násilí“ ohlásila zejména Polici České republiky (dále jen PČR) na kteroukoliv služebnu nebo na L 156. Policisté mají povinnost zakročit, násilníka na místě eliminovat a buď proti němu použít některé trestněprávní instituty jako předvedení, umístění do vazby a v méně závažných případech pak využít institutu „**VYKÁZÁNÍ**“. Protože policisté poměrně často využívají institut „**VYKÁZÁNÍ**“, budou jeho podmínky, jeho význam i způsoby provedení uvedeny v práci. Vykázání totiž umožňuje, ihned po jeho uplatnění, zabránit násilné osobě (agresorovi) ve styku s obětí. Umožňuje tedy oběti získat čas na řešení svého problému se státními institucemi a na zajištění pomoci ohrožené osobě.

Domácí násilí je vnímáno jako velký celospolečenský problém a fenomén poslední doby a vykázání jako oprávněný prostředek pro příslušníky Policie České republiky v otázkách řešení incidentů, které vykazují znaky domácího násilí.

1 CÍL A METODIKA

Cílem této práce bude představit problematiku domácího násilí, jako negativní sociální, trestně právní a společenský problém. V návaznosti na to pak představit také možnost bezprostředního řešení pro oběti domácího násilí, které umožňuje institut vykázání, kterým však disponují pouze policisté Policie České republiky (dále je PČR). Práce bude koncipována do dvou samostatných celků, kterými jsou části teoretická a praktická.

V teoretické části bakalářské práce bude převažující částí práce a bude zde provedena analýza základních pojmů souvisejících s domácím násilím a představen a popsán institut vykázání. Dále byly popsány možné aspekty domácího násilí, institut vykázání, jeho podmínky uplatnění, způsoby realizace a také jeho účel. Tato část bude obsahovat celkem sedm kapitol.

V první kapitole budou vytyčeny cíle, kterých má být v práci dosaženo a metody, které budou využity k jejímu zpracování.

Ve druhé kapitole bude proveden rozbor základních pojmů, bude proveden jejich popis a význam pro pochopení dalšího textu práce.

Ve třetí kapitole bude podrobně popsána problematika domácího násilí. Zde bude charakterizována násilná a ohrožená osoba a faktory které domácí násilí ovlivňují

Ve čtvrté kapitole bude prezentován institut vazby.

Pátá kapitola bude obsahovat informace o vykázání, dále bude charakterizováno předběžné opatření soudu a postup policistů při provádění vykázání.

V šesté kapitole bude proveden rozbor právního vymezení a skutkových podstat trestných činů vázaných na domácí násilí, vymezených v trestním zákoníku.

Praktická část bude obsahovat jednu kapitolu, která bude věnována popisu dvou různých situací domácího násilí z praxe.

V závěru bude provedeno vyhodnocení, zda byly dosaženy vytyčené cíle a zda byly využity metody zde uvedené. Závět bude také obsahovat zhodnocení řešených situací domácího násilí na Kladně.

2 ROZBOR VYBRANÝCH POJMŮ

Nutno na úvod říci, že v žádné odborné literatuře není uvedena přesná definice „DOMÁCÍHO NÁSILÍ“. Dokonce v současně platných a účinných normách nenalezneme žádné přesné paragrafové znění tohoto protiprávního a negativního sociálně společenského jevu.

„DOMÁCÍ NÁSILÍ“ je prvním pojmu, které je zde třeba popsat a uvést jeho rysy. Jak výše uvedeno, přesná právní definice pojmu domácí násilí neexistuje. Ale existuje celá řada ustanovení, zejména v trestním zákoníku, tedy v zák. č. 40/2009 Sb., kde nalezneme hned několik pojmů resp. skutkových podstat, ze kterých lze odvodit jazykovým výkladem, že se jedná o jistou formu „domácího násilí“.

V zák. č. 40/2009 Sb., je uvedeno: „Může se jednat se o násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje.“¹

Všechny výklady tohoto pojmu se shodují v tom, že domácí násilí probíhá mezi vzájemně si blízkými osobami, má dlouhodobý charakter a také, že existuje více druhů domácího násilí.

Obecně lze domácí násilí rozdělit na:

a) PARTNERSKÉ a

b) MEZIGENERAČNÍ

PARTNERSKÝM NÁSILÍM rozumíme násilné chování v intimních vztazích.

O partnerském násilí mluvíme, pokud jeden z partnerů volí násilné chování (ať fyzické,

či psychické) k dosažení moci a kontroly nad druhým partnerem a ve druhém partnerovi

tak vzbuzuje jeho chování strach. Pachatel i oběť jsou blízké osoby, v domácím násilí

¹STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. Vykazání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 13.

tak hraje roli citová blízkost a ekonomická závislost. K domácímu násilí dochází v soukromí a beze svědků (jedinými tichými svědky bývají děti, a to až v 95 procentech případů domácího násilí). Pachatel bývá většinou násilný jen k partnerce, navenek je milý, pozorný, má „dvojí tvář“. Násilí se nedopouští v důsledku „nezvládnutí“ agrese, ale protože má pocit, že má na takové chování nárok.

ZA MEZIGENERAČNÍ násilí považujeme násilí mezi rodiči a dětmi a naopak. Mezigenerační násilí je typ domácí agrese, který se nejhůře vyšetřuje. Míra objasněnosti případů je proto velmi nízká. Důvodem jsou ale právě samotné oběti. Strach ze syna nebo vnučky totiž často překoná pocit studu a hanby, že jako rodiče selhali a umožnili, aby z jejich milovaného dítěte vyrostl tyran. Krizové linky přitom řeší stále víc takových případů.

Z policejní praxe vyplývá, že nejčastěji bývá domácí násilí směřováno od agresora, kterým bývá muž, na ženy a děti, v malém procentu na muže od agresora - ženy. Ovšem často opomíjenou skupinou, na kterou je směřováno domácí násilí, jsou senioři a osoby s mentálním nebo zdravotním postižením.

PACHATEL domácího násilí, tzv. „**NÁSILNÁ OSOBA**“, je další pojem, který je zde třeba upřesnit. **NÁSILNÁ OSOBA** je přesnější a výstižnější označení agresora, který může naplnit svým jednáním hned několik skutkových podstat trestných činů nebo přestupků. Taková osoba bývá definována takto: „*Jedná se o osobu, která ohrožuje ohroženou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a která obývá s ohroženou osobou společný byt nebo dům (šířen pojato obydlí) a je patrné, že tato osoba se bude dopouštět i nadále útoků proti životu, zdraví a důstojnosti ohrožené osoby.*“²

VYKÁZANÁ OSOBA - je násilná osoba, vůči které bylo aplikováno oprávnění Policie České republiky dle zákona o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., o Vykázání ze společného obydlí.

VYKÁZÁNÍM rozumíme opatření resp. zásah do soukromí vykázané osoby v podobě využití oprávnění policisty podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb., zákon o Policii ČR, na jehož základě je násilná osoba povinna na dobu 10 dnů opustit společné

²Králíčková, Z., Žatecká, E., Dávid, R., Kornel, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 15

obydlí, které obývá s obětí, a vykázaná osoba musí dodržovat zákaz se zdržovat se v jeho bezprostředním okolí stýkat se a navazovat kontakt s ohroženou osobou.

OHROŽENÁ OSOBA je osoba, která je ohrožována násilnou osobou a jejím nebezpečným útokem proti životu, zdraví, osobní svobodě nebo je závažným útokem ohrožena její lidská důstojnost.

Společné obydlí - k domácímu násilí dochází mezi osobami žijícími společně pod jednou střechou, respektive mezi osobami sdílejícími společnou domácnost. Avšak odborníci upozorňují: „*Paradoxně se tento jev může vyskytovat rovněž u osob bez domova („bezdomovců“), pokud společně žijí jako partneři ve squatu, pod mostem apod. a pokud projevy násilí mezi nimi naplňují ostatní charakteristické znaky domácího násilí.*“³

Byt a obydlí - obydlím podle § 133 zák. č. 40/2009Sb., trestní zákoník, rozumíme dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející. Toto vymezení pokrývá tedy mimo obytných domů a bytů i obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje apod. Souhrnně řečeno, jde tedy veškeré prostory sloužící k bydlení lidí.

Tento pojem neklade důraz na vedení společné domácnosti, ale jen na faktický stav společného bydlení, ať už jeho důvodem je jakýkoli titul, např. vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů.

Pojem „*společné obydlí*“, který označuje společenství manželů, partnerů nebo rodičů s dětmi. Obvykle pak tento pojem nebývá chápán jako významný z hlediska práva a pravděpodobně není jeho obsah uvažován „*šířeji*“, než jen ve vztahu ke společnému bydlení. Společnou domácnost je nicméně třeba chápat jako institut významný především v dědickém právu, neboť osoba žijící se zůstavitelem ve společné domácnosti se může za určitých okolností stát ze zákona dědicem části nebo dokonce i celého zůstavitelova majetku.

Vazba je mimořádné opatření v trestním řízení, které lze uplatnit pouze na základě důkazů, které slouží k zajištění obviněné osoby po dobu nezbytně nutnou pro účely týkající se trestního řízení a následného výkonu trestu.

³ Ševčík, D., Špatenková, N. a kol. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 41.

Účelem vazby je zabránit obviněnému, aby se vyhýbal trestnímu řízení nebo trestu, aby mařil či ztěžoval provádění důkazů, aby dokonal trestný čin či páchal další trestnou činnost.

Podstatou vazby je dočasné (nicméně zpravidla delší, řádově trvající týdny, měsíce, výjimečně i roky) omezení osobní svobody konkrétního obviněného rozhodnutím soudu, který jej nechá umístit do specializované vazební věznice či do vazebního oddělení věznice běžné.

Vazba má pouze zajišťovací funkci, nelze ji pokládat za trestní sankci či prostředek nápravy, zároveň také nijak dopředu neurčuje výsledek trestního stíhání (budoucí odsouzení obviněného). O vzetí do vazby rozhoduje soud, v přípravném řízení rozhoduje soudce pouze na návrh státního zástupce. Rozhoduje se usnesením, proti kterému je přípustná stížnost, jež však nemá odkladný účinek. Požadavek soudního rozhodování o vazbě v trestním řízení vyplývá z Listiny základních práv a svobod a z mezinárodních dohod o ochraně základních lidských práv a svobod, k nimž Česká republika přistoupila.

Sara DN - diagnostická metoda SARA (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě a byla transformována pro práci policistů ve Švédsku. Odtud je šířena do dalších zemí EU. Je třeba připomenou, že tato metoda je chráněna mezinárodním právem.

Podstata věci spočívá v tom, že na základě strukturovaného odborného přístupu může proškolená osoba při jejím použití zjistit rizikové faktory a kvalifikovaně odhadnout riziko dalšího domácího násilí.

Metodu „**SARA DN**“ do České republiky přivezla nestátní organizace zabývající se pomocí obětem domácího násilí, kterou je „**Bílý kruh bezpečí, o.s.**“ v rámci projektu „Hráz“. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

K šíření této metody dostal Bílý kruh bezpečí výcvik od tvůrců metody z Kanady a Švédska. V rámci výcviku pracovníci této organizace obdrželi oprávnění metodu učit další zájemce.

Tato metoda je určena především pro práci policistů Policie České republiky (dále jen PČR), to proto, že patří mezi první, kteří se dostanou do prvotního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím a také a agresorem.

Využití metody SARA DN se předpokládá také u všech služeb v prvním kontaktu

s osobou ohroženou domácím násilím, zejména v oblasti služeb sociálních.

V aplikaci metody SARA DN do praxe jsou školeni poradci Bílého kruhu bezpečí, konzultanti DONA linky a policisté. Dona linka je specializovaná celostátní služba telefonické krizové pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím.

Bílý kruh bezpečí vydal „*Pomůcku pro policisty*“, která je součástí výcviku a bude využívána v přímém kontaktu s případem domácího násilí.

SARA DN obsahuje 15 strukturovaných otázek na rizikové faktory, z nichž pět otázek odhaluje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu, dalších pět umožní rychle zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonů k násilí, tj. násilných projevů na veřejnosti. Posledních pět otázek pomáhá zjistit rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím.

Proškolený uživatel metody SARA DN dokáže vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby další eskalace násilí a přijmout odpovídající opatření, která eliminují rizikovou situaci. Ví, že i výskyt malého počtu rizikových faktorů může signalizovat maximální ohrožení oběti. Přítomnost vyššího počtu rizikových faktorů vždy znamená vysokou míru rizika ataku.

K využití metody SARA DN je nutné dostatečné množství vstupních informací.

Při práci policistů půjde především o informace vyplývající z komunikace na místě zákroku mezi policisty a obětí i agresorem, z informací, které poskytl svědci událostí, ale také o informace plynoucí policejních databázích, z vlastních zkušeností a také z poznání situace na místě zákroku. V rámci jiných míst pomoci půjde o schopnost a dovednost ptát se, která je rovněž součástí výcviku každého policisty.⁴

2.1 Znaky domácího násilí

Domácí násilí je velice specifická, zpravidla protiprávní činnost a ze strany některých agresorů se jedná o velmi sofistikované ataky, pro které jsou typické určité znaky, které jej odlišují od násilí v obecném slova smyslu. Podle expertní skupiny „**ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ**“ i názoru jiných odborníků na domácí násilí jsou klíčovými znaky domácího násilí:

⁴<https://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>

- a) **DLOUHODOBOST A OPAKOVÁNÍ**
- b) **ESKALACE NÁSILÍ, NARŮSTAJÍCÍ INTENZITA**
- c) **NEVEŘEJNOST**

DLOUHODOBOST A OPAKOVÁNÍ se pravidelně objevují jako základní znaky domácího násilí. Domácí násilí v jakékoli formě, je negativní sociálně patologický jev, který se musí opakovat a musí být ze strany agresora veden dlouhodobě vůči obětem. Proto jednorázový incident ještě nenaplnuje podmínky domácího násilí, ale může naplňovat znaky nějakého trestného činu nebo přestupku.

Platí, že jakákoli forma domácího násilí musí být dlouhodobá, pak může trvat týdny, měsíce nebo i několik let. Je to zejména z důvodu ambivalentního postoje oběti k pachateli domácího násilí. Tento rozporuplný a protichůdný postoj je příčinou rozdílného vnímání chování a jednání pachatele samotnou obětí, která by jinak vnímala obdobné jednání od cizího pachatele jinak a zřejmě by se obrátila na PČR.

Oběť je totiž na pachatele většinou citově vázaná, sama omlouvá jeho chování, je na něm často závislá materiálně, finančně, objevují se u ní pocity viny nebo studu, v některých případech ji pachatel vydírá, vyhrožuje jí, vyvíjí na ni psychický nátlak a tak je takové jednání oznamováno se zpožděním, pokud vůbec.

ESKALACE NÁSILÍ, znamená narůstající intenzitu domácího násilí, které často začíná pozvolna, zcela nepozorovaně drobnými atakami fyzického násilí nebo psychického nátlaku. Ze začátku se může jednat jen o slovní útoky, projevy žárlivosti, verbální agrese nebo drobné strkání, ale postupně se z toho může vyvinout psychické týrání a surové bití ohrožující zdraví nebo dokonce život týrané osoby.

ROZDĚLENÍ ROLÍ u domácího násilí na oběť a agresora patří mezi netypičtější znaky, které vyplývají z postavení aktérů domácího násilí. **Oběť** má při každém jednotlivém útoku skutečně postavení oběti, pachatel je skutečným **agresorem**, který na oběť aplikuje různé druhy násilí. Pokud by jejich postavení bylo rovné (vzájemné napadání, rvačky, atd.) nebo se jejich role střídaly, nejednalo by se o domácí násilí, ale o tzv. „*italskou domácnost*“ i přes to, že by se jednalo o opakované a dlouhodobé násilí. Platí zásada, že: „*Oběť je vždy obětí a násilí se vždy dopouští násilná osoba*“, tedy pachatel.

NEVEŘEJNOST je pro domácí násilí je dalším typickým znakem. Agresivní jednání pachatele probíhá vždy doma, přesněji řešeno za zavřenými dveřmi, většinou ve společném domě nebo bytě, mimo zraky veřejnosti. Nikdo z okolí, často ani blízcí rodinný příslušníci většinou netuší, že se něco takového se děje.

2.2 Druhy domácího násilí

Ve většině případů uplatňuje násilník hned kombinaci několika druhů násilného chování najednou. K nejčastějším druhům domácího násilí tak patří:

- a) FYZICKÉ
- b) PSYCHICKÉ
- c) EMOCIONÁLNÍ NÁSILÍ
- d) SOCIÁLNÍ NÁSILÍ
- e) EKONOMICKÉ NÁSILÍ
- f) SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ

Nejčastějším projevem domácího násilí je **násilí fyzické**. Nejprve může docházet k drobným napadáním, strkání a podobně, po čase může toto napadání vygradovat a může dojít k poškození zdraví nebo dokonce i k ohrožení života. Mezi projevy fyzického násilí patří např. bití, píchání ostrými předměty, řezání, pálení, svazování, trhání vlasů, škrábání, ohrožování předměty nebo zbraněmi, kroucení rukou, odpírání jídla či spánku a jiné. Zpravidla zanechává stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zlomenin, zaschlé krve atd.

Dalším druhem domácího násilí je **násilí psychické**. Toto násilí je často označováno jako latentní, tedy neviditelné. Může souviset, resp. doprovázet nebo navazovat na násilí fyzické. V mnoha případech se odehrává samostatně, odloučeně od násilí fyzického. Psychickým násilím tedy rozumíme soustavné ponižování, hrubé nadávání, urážení, zesměšňování konkrétních osob, zpravidla rodinných příslušníků, což agresivní osoba dělá na veřejnosti, vyhrožování, zastrašování, snižuje jejich osobních kvalit, znevažování schopností a dovedností ohrožených osob a mnohé další projevy.

V odborné literatuře je někdy považováno za součást psychického násilí, ale zde je uvedeno jako samostatný druh násilí **emocionální násilí** směřované na citovou

stránku obětí. Tento druh násilí je zaměřen proti osobám, zvířatům a věcem, ke kterým má ohrožená osoba citový vztah, a to v tom slova smyslu, že obětem tyto objekty vezme, zabrání oběti být s nimi v kontaktu, prodá je nebo zničí.

Sociální násilí se zaměřuje se na izolaci oběti od jejího sociálního prostředí. Podstatou takového násilí je izolace ohrožené osoby od ostatních lidí. Může se jednat o zablokování telefonu násilníkem, zákaz vycházení z bytu, neustálá kontrola času oběti, soustavná kontrola sociálních kontaktů oběti s vrstevníky, s kolegy v zaměstnání, s kamarády nebo i jinými rodinnými příslušníky apod.

Ekonomické násilí znamená omezování oběti v přístupu k penězům nebo jiným platebním prostředkům. V tomto případě se jedná o snahu agresora o absolutní kontrolu nad jejími příjmy i výdaji.

Případy **sexuálního násilí** zahrnuje v sobě řadu trestně právních kvalifikací, jakými jsou znásilnění, vynucování si sexuálního styku nebo sexuálních praktik proti vůli ohrožené osoby, sexuální napadání nebo napadání erotických částí těla. Agresor s ohroženou osobou jedná pouze jako se sexuálním objektem.⁵

⁵<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html> [cit. 2018-11-09]

3 NÁSILNÁ A OHROŽENÁ OSOBA

Jak výše uvedeno, abychom nějakou násilnou činnost v rodinných nebo obdobných vztazích, mohli nazvat *domácím násilím*, je třeba, aby tyto aktivity splňovaly tuto podmínku „*jedná o osoby blízké, kdy je jasná role násilníka i osoby ohrožené*“. Proto budou v této kapitole podrobně popsány, rozvedeny charakterizovány obě strany domácího násilí, kterými jsou:

- a) násilná osoba
- b) ohrožená osoba.

Násilná osoba – tou je označována osoba, které se dopouští násilí. V odborné literatuře je označována také jako *agresor*, policisté ji označují jako *pachatele* násilí. Většina pachatelů domácího fyzického násilí pochází z řad mužů, ovšem žena jako pachatelka výjimkou také není. Ženy se na rozdíl od mužů dopouští ve větší míře spíše násilí psychického. Co se týká fyzického násilí ze strany žen to má většinou charakter drobnějších poranění a jeho následky nejsou tak závažné, jako u fyzického násilí ze strany mužů.

Pro násilí ze strany mužů je typické fyzické násilí, vyhrožování následky tohoto fyzického násilí mohou být velmi závažné.

Ať už je pachatelem domácího násilí muž, či žena, ve velkém množství případů mají jeden společný znak, a tím je tzv. „*dvoji tvář*“ agresora. To znamená, že i když doma dochází ze strany násilné osoby k týrání a ponižování partnera, navenek se tito násilníci jeví naprosto klidně a vyrovnaně. Na své okolí působí jako vzorní partneri.⁶

Díky této přetvářce se útočníkům často daří držet projevy domácí násilí v tajnosti, i před svým nejbližším okolím, poměrně dlouhou dobu.

Domácího agresora nelze charakterizovat jako jeden určitý typ osobnosti. Násilné osoby, však častěji než běžná populace, mívají některé rizikové vlastnosti, mezi které řadíme nespokojnost se sebou samým a svým životem, nejistotu ve svém chování a úzkost plynoucí z nízkého sebehodnocení. Tento stav pak kompenzují násilnickým chováním, mají zvýšenou pohotovost reagovat vztekem, jsou výbušní,

⁶<http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/specifika-domaciho-nasili/> [cit. 201-11-09]

mívají problémy s ovládním vlastního chování. Jejich vztah k násilí je pozitivní, chápou je jako vhodný prostředek k řešení čehokoli. Obvykle nemají zažity potřebné sociální kompetence, které by jim umožnily zvládat běžné problémy únosnějším způsobem.⁷

Obětí domácího násilí rozumíme *osobu ohroženou*, kterou se může stát kdokoliv bez ohledu na věk, pohlaví, vzdělání, nebo sociální či finanční situaci. Obětí může být pouze fyzická osoba. Bez ohledu na to, zda se obětí domácího násilí stane muž či žena, dospělý nebo dítě či senior, oběť bude tímto jednáním silně poznamenána především psychicky a takové trauma si v sobě ponese po zpravidla celý život.

3.1 Faktory domácího násilí

Oběti domácího násilí jsou, na rozdíl od obětí jiných násilných trestných činů, vystaveny specifickým faktorům, které ovlivňují negativně jejich možnost se bránit. Mezi *faktory domácího násilí* patří:

- a) **MÍSTO ČINU,**
- b) **SOUSTAVNOST**
- c) **BLÍZKÝ VZTAH K PACHATELI**
- d) **EKONOMICKÁ ZÁVISLOST**

MÍSTO ČINU je v případě domácího násilí přímo u oběti doma v bytě nebo jiných prostorách domu. Ve většině případů navíc zůstává násilník po útoku na místě společně s obětí, dále ji sleduje, což je pro oběť zdrojem dalšího silného psychického tlaku a strachu z možného dalšího napadání.

SOUSTAVNOST domácího násilí spočívá v tom, že k němu dochází často, opakovaně, dlouhodobě, ale může nastat situace, kdy agresor střídá se různá období od aktivního násilí, přes mírné formy nebo dokonce na čas od násilí upustí. Pak se

⁷ Vágnerová, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. roz. a přepr. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 637.
ISBN 80-7178-802-3

v takovém cyklu domácího násilí se střídají fáze vzrůstající tenze, fáze násilí a fáze usmírování i fáze klidu. Tyto cykly se neustále opakují a tvoří tak pomyslný kruh, ze kterého nemá oběť šanci uniknout.

Další faktor, který situaci oběti komplikuje je **BLÍZKÝ VZTAH K PACHATELI**. To znamená, že se v nejčastějších případech domácího násilí se jedná o manžele, druha s družkou, rodiče a děti nebo se jedná o obdobný rodinný vztah.

EKONOMICKÁ ZÁVISLOST na osobě agresora znamená, že oběť je na pachateli finančně závislá, dostává od něj peníze na příděl, případně nedostává žádné. Obecně lze konstatovat, že všechny tyto faktory způsobují u oběti pocit bezmoci, bezradnosti a její neschopnost se jakýmkoliv způsobem bránit.⁸ Účelem takového jednání agresora je, aby se na něm oběť stala závislá po všech stránkách.

3.2 PSYCHIKA OBĚTI

Výše uvedené faktory domácího násilí mají za následek zpravidla zhoršený nebo až krizový *psychický stav* oběti. To je závažným problémem, resp. následek domácího násilí, který vyústí zpravidla v neutěšených psychický stav oběti. Domácí násilí může u oběti vyvolat také různé a velmi závažné **psychické poruchy**, a mezi nejčastější takové poruchy patří:

- a) **POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA (PTSP):**
- b) **STOCKHOLMSKÝ SYNDROM**
- c) **SYNDROM TÝRANÉ ŽENY**
- d) **SYNDROM CHILD ABUSE AND NEGLECT (syndrom CAN)**

POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA (dále jen PTSP). Pod pojmem PTSP také rozumíme reakci na závažný stres, či traumatickou událost. Tímto termínem se označuje soubor různých poruch chování a prožívání oběti, včetně jejích somatických reakcí, kterými jsou poruchy spánku, potivost, třes,

⁸<http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/specifika-domaciho-nasili/> [cit. 2018-11-09].

nevolnost apod. Tyto somatické reakce vznikají jako důsledek extrémního stresového prožitku přesahujícího běžnou lidskou zkušenost. Příznaky PTSP se mohou u oběti projevit ihned po traumatické události a plynule na ni navázat, nebo opožděně, až poté, co oběť žádné příznaky nevykazovala a byla zdánlivě v pořádku, tedy často se značným časovým zpožděním několika hodin či desítek hodin. Bez vhodné psychologické léčby mohou některé příznaky PTSP přetrvávat i několik let a významně tak omezují možnost uplatnění jedince v profesním i soukromém životě.⁹

STOCKHOLMSKÝ SYNDROM. Tato psychická porucha byla poprvé popsána v 70. letech 20. století v souvislosti s nepovedeným přepadením stockholmské banky, kdy zloději drželi rukojmí několik dní. Za tuto dobu se oběti, v tomto případě rukojmí, ztotožnili s jedním únosce a podvědomě se mu snažily zavděčit ve snaze pro sebe získat lepší zacházení. Tato psychická porucha se u obětí domácího násilí objevuje především v případech dlouhodobě trvajícího násilí, kdy je oběť pod silným tlakem ze strany pachatele a nemá prakticky žádnou možnost obrany.¹⁰

SYNDROM TÝRANÉ ŽENY. Tento výraz je spojen především s dlouhotrvajícím partnerským násilím ze strany muže k ženě, ale nemusí se nutně projevit u každé oběti. Typickým znakem této psychické poruchy je tzv. „*naučená bezmoc*“. Ta se projevuje tak, že jakmile žena pochopí, že svým chováním nemůže ovlivnit partnerovo násilné jednání, vzdá se snahy najít nějakou únikovou cestu a naprosto odevzdaně očekává fyzický útok, nijak se nebrání, přijímá další útok bez ohledu na následek jednání agresora. Mezi nejčastější projevy patří například změny v emocionálních reakcích, jakými jsou pocity studu, viny, extrémní laskavost, ale také sebeobviňování, nedůvěra v možnosti řešení, deprese, úzkost, poruchy spánku, atd.¹¹

SYNDROM CHILD ABUSE AND NEGLECT (dále jen syndrom CAN). CAN znamená

v překladu *syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Jedná se o

⁹ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: Příručka pro pomáhající profese. Praha: Grada Publishing, 2007 s. 31 – 36.

¹⁰SZCZEPANIKOVÁ, A., ŽÁKOVÁ, M., LANGHANOVÁ, H., Jak jednat v případech domácího násilí? Praktická doporučení pro příslušníky / příslušnice Policie ČR, vydala Liga lidských práv, Brno 2004

¹¹ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky. Praha: Grada publishing, a.s.2008, s. 26 - 31

psychickou poruchu, která je projevem jako poškozování zdraví a zdravého vývoje dítěte. Tato psychická porucha může být způsobena vědomým či nevědomým agresora, ale také jednáním rodičů, nebo jiné osoby, která se o dítě stará. Ze strany agresora nejčastěji dochází k tělesnému týrání dítěte, sexuálnímu zneužívání, citovému vydírání, zanedbávání, nebo systémovému týrání.¹²

¹²VANÍČKOVÁ, E., PROVAZNÍKOVÁ, H., HAJD – MOUSSOVÁ: Násilí v rodině, Syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte, Praha – Karolinum, 1995, s. 33 - 37

4 VAZBA

S případy domácího násilí a jejich řešením může souviset využití *institutu vazby*, který je upraven v ustanovení § 67 - § 74 zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Vedle institutu vykázání i *institut vazby* (dále jen vazba) může oběť chránit před násilníkem, a to jeho odloučením, které může také ve významné míře přispět k uváženějšímu rozhodování oběti o jejím dalším postupu ve věci.

Předpokladem vzetí násilníka do vazby je, že z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá, jak je uvedeno v § 67 zák. č. 141/1961, Sb., trestní řád, (dále jen TR) důvodná obava, že:

- uprchne nebo se bude skrývat, aby se vyhnul trestnímu stíhání nebo trestu (tzv. „*vazba útěková*“, upravuje § 67 písm. a) TR),
- bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (tzv. „*vazba koluzní*“, upravuje § 67 písm. b) TR),
- bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil (tzv. „*vazba předstižná*“, upravuje § 67 písm. c) TR).

O vzetí obviněného do vazby rozhoduje soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. O vazbě obviněného zatčeného podle § 69 z.č. 141/1961 Sb. rozhoduje v řízení před soudem soudce; v takovém případě má stejná práva a povinnosti jako senát a jeho předseda.

Vazba představuje nejzávažnější trestně-procesní zajišťovací opatření, než je vykázání, a jejím účelem je zajistit osobu obviněného pro účely trestního řízení a výkonu trestu, zabránit obviněnému, aby mařil či ztěžoval provádění důkazů, vyhýbal se trestnímu řízení nebo trestu, po případě zabránit mu v dokonání trestného činu nebo v páchání nové trestné činnosti. **Vazba** má vždy jen zajišťovací funkci, nemá tedy funkci sankční či výchovnou.

K využitelnosti institutu vazby v souvislosti s případy domácí násilí se vyjádřil i Ústavní soud, který konstatoval, že je možné uplatnit institut vazby v případech, kdy není možné jinými způsoby dosáhnout zamezení pokračování stavu zakládajícího

utrpení člověka. Použití vazby tedy přichází v úvahu v těch situacích, v nichž jsou vyloučeny jiné efektivní možnosti ochrany trpící osoby, tedy i vykázání. Vazba však řeší domácí násilí pouze po určité stránce, dočasně a pouze v extrémních případech. Na rozdíl od uplatnění institutu vykázání lze však tímto způsobem skutečně eliminovat, přesněji řečeno přímo znemožnit agresivní, násilníkovi agresivní jednání, v němž by mohl, na základě důvodných předpokladů pokračovat i mimo společné obydlí, a to v krajním případě s následky ex post neodčinitelnými.¹³

Trestní řád se i jasně staví **k délce trvání vazby**, a to tak, že v ustanovení § 71 odst. 1 TŘ výslovně stanovuje povinnost OČTŘ vyřizovat vazební věci přednostně a s největším urychlením, přičemž vazba v přípravném řízení a v řízení před soudem **smí trvat jen nezbytně nutnou dobu** (zásada rychlosti řízení, § 71 odst. 2 TŘ). Rovněž ve smyslu ustanovení § 71 odst. 4 TŘ je možné rozhodnout i o dalším **ponechání obviněného ve vazbě**, pokud je zjištěna již samotná existence některého vazebního důvodu a současně je opodstatněn závěr, že trestní stíhání nebylo možno v dosavadní lhůtě trvání vazby skončit buď pro obtížnost věci, anebo z jiných závažných důvodů, přičemž propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání.

„Zároveň je státní zástupce povinen dbát i na nejvyšší možnou přípustnou dobu trvání vazby, která je podle ustanovení § 71 odst. 8 TŘ:

a) jeden rok, je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný konat řízení samosoudce,

b) dva roky, je-li vedeno trestní stíhání pro trestný čin, o kterém je příslušný v prvním stupni konat řízení senát okresního nebo krajského soudu, nejde-li o trestný čin uvedený v písm. c) a d),

c) tři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvláště závažný zločin, nejde-li o trestný čin uvedený v písm. d),

d) čtyři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zločin, za který lze podle zvláštní části TZ uložit výjimečný trest.“¹⁴

¹³Nález Ústavního soudu České republiky, sp.zn. IV. ÚS 1770/07. In Hanuš, L. K extrémním případům domácího násilí. Trestněprávní revue, 2007, č. 12, s. 355-358

¹⁴ Zákon č. 99/1963 Sb.

5 VYKÁZÁNÍ

Tyto pojmy označují zákonem stanovaná oprávnění policistů, kterými mohou omezit práva agresora.

Pod pojmem VYKÁZÁNÍ rozumíme využití oprávnění policisty, na základě něhož je násilná osoba povinna na dobu 10 dnů opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí, zdržet se vstupu na tato místa a zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou. Právní institut VYKÁZÁNÍ chrání oběť tím, že znemožňuje pachateli pokračovat v napadání. Dále poskytuje oběti čas, aby v době vykázaní útočnicka začala problém řešit bez strachu z napadení. VYKÁZÁNÍ je opatření netrestního charakteru, které je preventivní reakcí na chování násilné osoby a není náhražkou sankce za toto chování.

5.1 Právní institut vykázaní

PRAVNÍ INSTITUT VYKÁZÁNÍ byl do českého právního řádu zaveden zákonem na ochranu proti domácímu násilí č.135/2006 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2007. Vzorem pro českého zákonodárce byla rakouská úprava, podle níž je institut vykázaní v českém právu konstruován.

Smyslem právního institutu vykázaní (dále jen **vykázaní**) je preventivně chránit oběť domácího násilí před dalším nebezpečím, které jí ze strany pachatele hrozí nebo je velmi pravděpodobné, že jí hrozit bude. Můžeme jej charakterizovat jako prostředek krátkodobé, ale opakované, ochrany ohrožené osoby. Pokud policisté PČR tento institut využijí, je v jejich možnostech krátkodobě vykázat násilnou osobu z místa, ve kterém spolu se svojí obětí žije.

Vykázaní se použije jen tehdy, pokud nelze ochrany a bezpečnosti ohrožené osoby dosáhnout jinak. Navíc je možné vykázaní použít pouze v případech, kde lze důvodně předpokládat např. s ohledem na předcházející útoky, že dojde k dalšímu nebezpečnému útoku na život, zdraví nebo svobodu oběti. Protože vykázaní není trestněprávním úkonem, je možné vykázat násilnou osobu i tehdy, jestliže její jednání nelze charakterizovat jako trestný čin. Vykázaní je možné opakovat, přičemž není stanoven maximální počet vykázaní.

Do přijetí zákona na ochranu proti domácímu násilí neexistovala žádná možnost, jak oběti zajistit, aby okamžitě po odjezdu policie nebyla znova sama konfrontována s pachatelem, se kterým sdílí společný byt a musela s ním dále setrvat ve společné domácnosti. I když došlo k tomu, že byla k incidentu přivolána policie, vše bylo sepsáno, zaznamenáno a osoby poučeny, po odjezdu policistů, byla oběť ponechána v přítomnosti násilníka, který mohl ohroženou osobu opakovaně napadat nebo byla stále pod psychickým tlakem, to proto, že pachatel si byl vědom, že se mu nic nestalo.

Navíc dle ustanovení § 163 zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád, je k řadě trestných činů spáchaných na osobě blízké nutný souhlas oběti se stíháním. Bylo běžné, že ohrožená osoba na místě dala souhlas s trestním stíháním, ale druhý den nebo velmi brzo po tomto svolení, jej zase odvolala a pachatel nebyl dále řešen. Trestní řád v § 163 umožňuje ohrožené osobě, zde poškozenému vzít svůj souhlas zpět, a to i zpětně. Takže, i když v přítomnosti policistů oběť s trestním stíháním souhlasila, v mnoha případech tento souhlas vzala zpět po nějaké době.

V současné době při existenci právního institutu vykázání mohou policisté pachatele domácího násilí okamžitě vykázat z bytu až na deset dní, tedy i násilím jej můžou policisté z bytu vyvést, zakázat mu na dobu maximálně deseti dní přístup do těchto prostor a je na něm, aby si sám našel ubytování. Tím oběť získá dost času na sebrání sil, pochopení vlastní situace a uspořádání svých záležitostí, může vyhledat odbornou pomoc a hlavně může podat trestní oznámení a návrh ohrožené osoby může soudce vydat soudního předběžného opatření, kterým se agresorovi něco zakazuje, přikazuje nebo se uvede, čeho se má zdržet.

Vykázání je svým způsobem právně účinné rozhodnutí, které přijímá a o němž rozhoduje konkrétní, proškolený a zkušený policista na základě zjištěného skutkového stavu věci, se kterým je obeznámen. Přitom využívá svého vlastního právního uvážení, a rozhoduje nezávisle na vůli nebo přání agresora, ale také bez ohledu na vůli. Dá se říci, že je to svým způsobem také preventivní opatření, který se chrání život, zdravý či svoboda rozhodování ohrožené osoby.

Vykázání musí policista ústně oznámit ohrožené i násilné osobě a poučit je o jejich právech a povinnostech. Následně vyhotoví potvrzení o vykázání a písemné poučení,

které předá ohrožené osobě a násilné osobě proti podpisu. Policista jasně specifikuje prostor, na který se vykázaní vztahuje, a to včetně rozsahu bezprostředního okolí společného obydlí, s přihlédnutím k potřebě ochrany ohrožené osoby. Vykázání trvá po dobu 10 dnů, přičemž desetidenní lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni, v němž došlo k vykázaní, a končí ve 24:00 hodin desátého dne.

Pokud ohrožená osoba podá návrh na vydání předběžného opatření, popř. vydání tohoto předběžného opatření, lze vykázaní prodloužit. Vykázání však nelze zkrátit a to ani se souhlasem ohrožené osoby. Policista vyzve vykázanou osobu, aby mu vydala klíče od bytu. Před tím než osoba opustí vymezený prostor, může si vzít z tohoto prostoru věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady, poté musí tento prostor neprodleně opustit. Odmítne-li vykázaná osoba opustit prostor, na který se vykázaní vztahuje, je policista oprávněn použít, po předchozí marné výzvě, všech oprávnění a zákonných prostředků za účelem prosazení vykázaní.

Ze všech zmíněných okolností jasně vyplývá, že vykázaním nedochází k omezení nebo dokonce odejmutí vlastnického práva agresora na byt resp. obydlí, jako takového, nýbrž pouze k omezení jeho výkonu po omezenou dobu.

Vykázání může trvat maximálně deset dní. Desetidenní lhůta je počítána od chvíle prohlášení vykázaní, nikoli až od oznámení vykázané osobě. Protože vykázaná osoba nemusí být vykázaní přítomna, je možné, že se o svém vykázaní dozví až zpětně. Pokud během těchto deseti dnů podá oprávněná (ohrožená) osoba návrh k civilnímu soudu na vydání předběžného opatření dle § 76b občanského soudního řádu, prodlouží se automaticky doba vykázaní až do dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým o tomto návrhu rozhodl soud.

Vzhledem k zachování objektivity je nutná při vykázaní přítomnost nezúčastněné osoby. Za nezúčastněnou osobu je považována osoba, která nemá žádný příbuzenský ani jiný obdobný poměr k vykazované či chráněné osobě. Nemůže jí však být jiný zasahující policista ve službě.

Přítomnost takové osoby není vyžadována pouze v případě, že hrozí nebezpečí z prodlení. O takové situaci rozhoduje zasahující policista na místě.

Rozhodnutí policisty o vykázání, je účinné od okamžiku, kdy bylo prokazatelně sděleno osobě, proti které směřuje, to znamená oproti podpisu.

5.2 Postup policistů při vykázání

Postup při vykázání. Vzápětí, po oznámení o vykázání, které sděluje oprávněný policista, musí vykázaná osoba opustit prostor, který policista vymezil v potvrzení o vykázání. Součástí vykázání je také zákaz vstupu do tohoto prostoru a povinnost zdržet se jakéhokoli styku a kontaktování poškozené osoby.

Vykázaná osoba má právo si ze společného obydlí vzít věci, které slouží její osobní potřebě, doklady, cennosti a věci, které potřebuje pro výkon svého zaměstnání nebo podnikání. V této souvislosti je nutné se zmínit o jediné výjimce, kdy má tato osoba právo se během vykázání vrátit do společného obydlí. Touto výjimkou je situace, kdy si za přítomnosti policisty přijde pro výše uvedené věci, pokud si je nemohla odnést při uložení vykázání.

Dalším pozitivním efektem vykázání je, že se díky tomu o domácím násilí v konkrétní domácnosti dozví i další k řešení takýchto stavů státem zřízených institucí. Policista je totiž povinen do 24 hodin od vstupu do obydlí zaslat kopii úředního záznamu příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Navíc pokud je v obydlí přítomna nezletilá osoba, zašle policista kopii také příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Podle zjištěných výsledků, a to zejména z provedeného šetření na místě, z výpovědi zjištěných a vypovídajících svědků, z analýzy předchozích incidentů, z opakovaného chování násilné osoby, se policista v konkrétním případě rozhodne, zda útok vykazuje znaky domácího násilí a hrozí nebezpečí dalšího útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, a to i za využití metody SARA DN.

Pokud tyto znaky násilného chování vykazuje, policista využije zákonné opatření a násilnou osobu vykáže ze společného obydlí za přítomnosti nezúčastněné osoby. Lze provést i vykázání bez nezúčastněné osoby v případě, že hrozí nebezpečí z prodlení.

Vykázané osobě policista po vyplnění předá potvrzení o vykázání a poučení vykázané osoby. Osobu také ústně poučí o povinnostech a právech. Pokud tyto

písemnosti osoba odmítne převzít nebo podepsat, policista toto poznamená do potvrzení o vykázání. Pokud násilná osoba na místě podá námitky, policista námitky zapíše do potvrzení o vykázání a informuje neprodleně svého nadřízeného nebo příslušné operační středisko. Pokud se vykázaná osoba nenachází v době vykázání ve společném obydlí, informuje o tomto neprodleně příslušné operační středisko nebo vedoucího Územního odboru krajského ředitelství policie. Policista poskytne násilné osobě seznam ubytovacích zařízení, případně ji umožní si telefonicky ubytování zajistit. Vyzve násilnou osobu k vydání všech klíčů od společného obydlí a toto uvede v potvrzení o vykázání. Jedná se o povinnost vykázané osoby. Policista klíče zapečetí do obálky a tu uloží u spisového materiálu. V případě neuposlechnutí výzvy poučí osobu o následcích – svým jednáním se osoba může dopustit přestupku dle § 5 odst. 1 a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Klíče nelze odebrat za použití násilí. Policista musí umožnit osobě, aby si mohla vzít své osobní potřeby, cennosti a doklady.

Pokud není vykázaná osoba v době vykázání ve společném obydlí přítomna, policista podnikne maximální úsilí o její vyrozumění, např. v zaměstnání, u známých. Vykázaná osoba má právo si provedení vykázání ověřit na lince 158. Při prvním kontaktu policista vykázanou osobu poučí o jejích právech a povinnostech. Pokud je to možné, předá jí potvrzení o vykázání. Osobu poučí o možnosti vyzvednout si potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru Policie České republiky. Osobě musí sdělit adresu tohoto útvaru. Ohrožené osobě policista poskytne seznam institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí. Také jí vysvětlí, že ji bude kontaktovat Intervenční centrum, které jí nabídne bezplatné využití psychologických, sociálních a jiných služeb a též o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření.

Policista zajistí, aby informace o vykázání, případně podání námitek bylo v co nejkratším čase zaneseno do informačního systému evidence trestního řízení Policie ČR. Nejpozději ve lhůtě do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí policista vyhotoví písemně úřední záznam o vykázání a zajistí, aby si tento úřední záznam mohly jak násilná, tak ohrožená osoba na místně příslušném útvaru Policie ČR vyzvednout. V tomto úředním záznamu musí být vysvětleny důvody vykázání. Opis úředního záznamu o vykázání policista zašle příslušnému Intervenčnímu centru, příslušnému okresnímu nebo městskému soudu

a příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba.

Policista umožní vykázané osobě jeden krát v průběhu vykázaní si vyzvednout ze společného obydlí věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání. Policista je po celou dobu přítomen ve společném obydlí, předem musí o tomto úkonu informovat ohroženou osobu a o provedení úkonu sepíše úřední záznam.

Ve lhůtě do tří dnů od vydání rozhodnutí o vykázaní je policista povinen provést kontrolu, zda rozhodnutí o vykázaní osoba dodržuje. Jedná se o povinnost zdržet se vstupu do vymezených prostor, povinnost zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou. Zjistí-li policista, že se vykázaná osoba nachází v prostoru, odkud byla vykázána, vyzve ji, aby tento prostor opustila. Pokud tak neučiní, je policista oprávněn použít po předchozím poučení donucovacích prostředků za účelem prosazení rozhodnutí o vykázaní. Výsledek kontroly poznamená do úředního záznamu o provedení kontroly.

Před ukončením vykázaní a vydáním klíčů vykázané osobě si policista ověří u příslušného soudu nebo ohrožené osoby, zda byl podán návrh na vydání předběžného opatření. Pokud návrh nebyl podán, vrátí klíče násilné osobě po uplynutí lhůty vykázaní a ukončení vykázaní zaznamená v informačním systému evidence trestního řízení Policie ČR. Pokud návrh byl podán, prodloužení lhůty vykázaní ihned zaznamená do informačního systému PČR. Klíče násilné osobě nevydá a vyčká do rozhodnutí soudu. Jestliže soud návrh zamítne, pak vyčká nabytí právní moci tohoto rozhodnutí a poté vrátí klíče vykázané osobě a v informačním systému Policie ČR ukončí vykázaní. Jestliže soud návrhu vyhoví, pak klíče policista předá na příslušný soud a v informačním systému poznamená, že bylo vydáno předběžné opatření.

Jistým problémem vykázaní je, že při něm dochází k zásahu do ústavně zaručených práv a svobod násilné osoby, zejména do práva na nedotknutelnost obydlí a do ochrany vlastnického práva. K zásahu do těchto ústavně zaručených práv a svobod však dochází v zájmu jiných základních lidských práv.

Listina základních práv a svobod České republiky v čl. 7 deklaruje právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí a zákaz krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení, čl. 8 zase zaručuje osobní svobodu. A právě tato práva

zaručená ústavními zákony zaručená práva ohrožené osoby jsou domácím násilím porušována. Ústavní zákony sice přímo nepočítají s omezením základních práv a svobod lidí, Podle judikatury Ústavního soudu je ovšem možné jedno základní právo nebo svobodu omezit v zájmu jiného základního práva či svobody. Navíc možnost omezení osobní svobody předpokládá Listina také v čl. 14 odst. 3 a v čl. 12 odst. 3. Omezení vlastnického práva ze zákona je připuštěno v čl. 11 odst. 4 Listiny.

5.3 Předběžné opatření soudu

Institut předběžných opatření je upraven v hlavě II. občanského soudního řádu
Předběžná opatření a zajištění důkazu.

„Předseda senátu může nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.“¹⁵

„Návrh na vydání předběžného opatření může podat osoba, která se cítí být jedním účastníkem, proti kterému návrh směřuje, vážně ohrožena na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti. O návrhu rozhoduje předseda senátu místně příslušného soudu.“¹⁶

Předběžným opatřením může být účastníku nařízeno zejména, aby

- a) **opustil** společné obydlí, jeho bezprostřední okolí, **nezdržoval** se ve společném obydlí nebo **do něj nevstupoval**;
- b) **nevstupoval** do bezprostředního okolí **společného obydlí nebo obydlí navrhovatele** a **nezdržoval se tam**;
- c) **se zdržel setkávání** s navrhovatelem;
- d) **se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování** navrhovatele jakýmkoli způsobem.

Předběžné opatření se může použít nejen v situaci, kdy spolu oběť a pachatel sdílí jeden byt respektive obydlí.

¹⁵ Zákon č. 99/1963 Sb.

¹⁶ Zákon č. 99/1963 Sb.

Délka předběžného opatření je jeden měsíc od jeho vykonatelnosti, lze ji ale prodloužit rozhodnutím soudu, pokud bude podán návrh na prodloužení předběžného opatření, neskončí lhůta původního předběžného opatření dříve, než soud o prodloužení rozhodne. Podmínkou pro prodloužení předběžného opatření je, že před uplynutím lhůty jednoho měsíce je zahájeno řízení ve věci samé. Maximální doba trvání předběžného opatření je 1 rok od okamžiku jeho nařízení.

Při zvažování prodloužení předběžného opatření musí vzít soud v úvahu zejména:

- a) trvání stavu ohrožení navrhovatele,
- b) obsah
- c) důvody podaného návrhu na zahájení řízení ve věci samé,
- d) majetkové či jiné poměry účastníků (včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí) atd.

Usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, je vykonatelné jeho vyhlášením. Pokud k vyhlášení nedošlo, je vykonatelné, jakmile bylo soudem vydáno. I když jsou si instituty vykázání policejního a vykázání prostřednictvím předběžného opatření soudu v mnoha ohledech podobné, pro vydání kladného rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření není podmínkou předchozí vykázání podle zákona o Policii.

Jedním ze základních rozdílů mezi vykázáním a předběžným opatřením soudu je tedy délka trvání. Vykázat může oprávněný orgán na dobu deseti dnů, délka předběžného opatření je jeden měsíc od jeho vykonatelnosti.

I když jsou si instituty vykázání policejního a vykázání prostřednictvím předběžného opatření soudu v mnoha ohledech podobné, pro vydání kladného rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření není podmínkou předchozí vykázání podle zákona o Policii.

6 ROZBOR VYBRANÝCH SKUTKOVÝCH PODSTAT TRESTNÝCH ČINŮ VÁZANÝCH NA DOMÁCÍ NÁSILÍ UPRAVENÝCH V TRESTNÍM ZÁKONÍKU

V této kapitole budou podrobně popsány skutkové podstaty trestných činů, které s problematikou domácího násilí úzce souvisejí. Jedná se o rozbor skutkových podstat trestných činů, které jsou upraveny v zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Níže uvedené skutkové podstaty jsou nejčastější trestné činy vázané na domácí násilí.

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí § 199 TZ

Ustanovení § 199 je určeno k postihu případů domácího násilí, jejichž charakteristickým rysem je, že k nim dochází mezi osobami, které jsou navzájem spjaté citovými, sociálními či ekonomickými vazbami.¹⁷

Základní skutková podstata tohoto trestného činu spočívá v týrání osoby blízké či jiné osoby žijící s pachatelem ve společném obydlí, přičemž trestní sazba v základní skutkové podstatě činí šest měsíců až čtyři léta.

Objektem tohoto trestného činu je zájem společnosti na ochraně osob před domácím násilím, a to jak osob blízkých, tak i jiných osob žijících ve společném obydlí. Na věku osoby blízké či jiné nezáleží, avšak nesmí se jednat o týrání osoby, která byla pachateli svěřena, tedy, o níž má pachatel povinnost pečovat, neboť pak by se jednalo o speciální trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 TZ.

Předmětem útoku je tedy nejen osoba blízká, nýbrž i jiná osoba (např. bývalá manželka, nájemník či podnájemník), a to za podmínky, že žije s pachatelem ve společném obydlí, přičemž na důvodu takového spolužití nezáleží (může se jednat o podílové spoluvlastnictví, společné jmění manželů, společný nájem bytu aj.).

Objektivní stránka tohoto trestného činu spočívá v tom, že pachatel osobu, která s ním žije ve společném obydlí, týrá. Pojem týrání není definován zákonem, ale praxe pod tímto pojmem rozumí zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří.

¹⁷Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, s. 14

Týrání může být fyzické i psychické – nejčastěji dochází k bití (rukou nebo různými předměty), kopání, pálení, vyhrožování, omezování osobní svobody, odpírání potravin, spánku, vystavování extrémním situacím – např. zavírání oběti na balkoně nebo na chodbě před bytem, probouzení během spánku apod. Nevyžaduje se, aby předmětné jednání vedlo ke vzniku následků na zdraví oběti, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pocítuje jako těžké příkoří.

Co se týče **následku**, může se jednat nejen o zlé nakládání působením fyzických útrap, nýbrž i o zlé nakládání v oblasti psychické.

Spáchat tento trestný čin může pouze **speciální subjekt** – pachatelem může být pouze osoba žijící s týranou osobou ve společném obydlí. Mohou jím být nejen příbuzní či jiné blízké osoby, nýbrž i další osoby, jejichž vztah k oběti je založen jen spolužitím ve společném obydlí. K osobě pachatele je třeba ještě dodat, že jím může být pouze fyzická osoba, z ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, je zřejmé, že právnická osoba jím být nemůže.

Z hlediska **subjektivní stránky** je ke spáchání třeba úmyslu.

Subjektivní stránka tohoto trestného činu, je zde vyžadován úmysl.

Přitěžující okolnosti, tedy okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívají ve spáchání tohoto trestného činu zvlášť surovým či trýznivým způsobem, dále způsobí-li pachatel tímto činem těžkou újmu na zdraví, nebo spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo jestliže jej páchá po delší dobu. **Trestní sazba** je zde dva až osm let.

Trestný čin týrání svěřené osoby § 198 TZ

Základní skutková podstata tohoto trestného činu zní „Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán...“ Toto ustanovení je speciální ve vztahu k trestnému činu podle § 199 TZ, tudíž se aplikuje přednostně.

Objektem je zájem společnosti na ochraně osob nějakým způsobem znevýhodněných, které jsou v péči nebo výchově jiných osob.

Předmětem útoku jsou osoby znevýhodněné věkem – děti či senioři, zdravotním stavem – invalidé, osoby s mentální retardací apod., pokud jsou závislé na péči jiných osob.

Subjektem mohou být osoby, kterým byla svěřena povinnost o svěřenou osobu pečovat nebo ji vychovávat. Nejedná se tedy jen o rodiče, ale i pěstouny, osvojitele, pracovníky zdravotnických zařízení, učitele, vychovatele, ošetrovatelky, sportovní trenéry, přátele.

Subjektivní stránka vyžaduje úmysl,

objektivní stránkou je opět týrání.

Jedná se o nepravý omisivní delikt, který může být spáchán i opomenutím, např. záměrným neposkytováním potravy, ošacení, hygieny atd. ¹⁸

Trestný čin nebezpečné vyhrožování § 353 TZ

Objektivní stránka tohoto trestného činu spočívá ve vyhrožování. Trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci se dopustí ten, kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu anebo kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyzvání.

Subjektem trestného činu je ten, kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu (vyšší stupeň tísnivého pocitu ze zla, kterým je vyhrožováno), že k naplnění výhrůžek ze strany pachatele i skutečně dojde. Definici těžké újmy v TZ

¹⁸Králíčková, Z., Žatecká, E., Dávid, R., Kornel, M. Právo proti domácímu násilí. Skripta. 1. vydání.

Praha: C. H. Beck, 2011, s. 9

nenajdeme, můžeme se však domnívat, že taková újma musí být svojí povahou a závažností na úrovni výhrůžky usmrcením nebo způsobením těžké újmy.¹⁹

K naplnění znaků trestného činu podle § 353 TZ postačí, že pachatel jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou a činí to způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu. Výhrůžka musí být objektivně způsobilá vzbudit důvodnou obavu, není však nutné, aby důvodná obava byla v tom, komu bylo vyhrožováno, skutečně vzbuzena.²⁰

Také není nutné, aby ten, jemuž je vyhrožováno, byl vyhrožování přítomen. Stačí, když je výhrůžka adresována poškozenému takovým způsobem, že pachatel si je vědom toho, že se poškozený o ní dozví (např. prostřednictvím další osoby, telefonicky, dopisem apod.)

Trestný čin omezování osobní svobody § 171 TZ a trestní čin zbavení osobní svobody § 170 TZ

Trestné činy omezování osobní svobody a zbavení osobní svobody spolu úzce souvisí.

Objektem je u obou svoboda volného pohybu člověka a také svoboda v rozhodování člověka o svém pohybu.

Objektivní stránka je charakterizována tím, že pachatel jinému bez oprávnění brání v užívání osobní svobody a ve volném rozhodování o vlastním pohybu. V případech domácího násilí dochází častěji k omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody není příliš běžné.

Rozdílným znakem těchto dvou trestných činů je délka omezení osobní svobody a obtížnost osvobození se. Zbavení osobní svobody trvá delší dobu, osvobození je při tom zvláště ztížené a obtížné, svým charakterem je podobné uvěznění. Na rozdíl od toho omezování osobní svobody je definováno jako zásah, jímž se znemožňuje svobodný pohyb člověka třeba jen na poměrně krátkou dobu. Délka trvání omezení tak není podstatná, důležité je, že bránění je takového druhu, že je poškozený může jen těžko překonat. Proto mohou být za omezování osobní

¹⁹ Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná a zvláštní část. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 785-787

²⁰ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až § 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 3002

svobody pokládány i situace, které jsou svým charakterem a závažností naprosto odlišné.

Sankcí za spáchání tohoto trestného činu je trest odnětí svobody v délce až dvou let, při naplnění dalších podmínek a přitěžujících okolností se sazba zvyšuje, nejvyšší možnou je odnětí svobody až na 10 let, pokud byla tímto činem způsobena smrt nebo pokud byl čin spáchán v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

7 SUBJEKTY POMÁHAJÍCÍ OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

V České republice existuje hned několik organizací, které se nějakým způsobem začleňují do pomoci ohroženým osobám v boji a prevenci proti domácímu násilí. Vedou si svoje statistiky případů, spolupracují s PČR, mezi sebou i se zahraničními institucemi. Jedná se o organizace státní, soukromé i nadace.

Pracovníci mají odborná školení a praktické zkušenosti při jednání s klienty, kterými jsou agresori i ohrožené osoby. Mezi takové organizace patří:

- a) **Intervenční centra**
- b) **ROSA**
- c) **BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ**
- d) **DONA LINKA**
- e) **PROFEM o.p.s.**
- f) **ÉLEKTRA**
- g) **SPONDEA**
- h) **ACORUS**
- i) **LIGA LIDSKÝCH PRÁV**

Intervenční centra

Policejní orgán představuje při řešení domácího násilí akutní pomoc, neméně důležitá je v těchto situacích i pomoc následná, kterou představují intervenční centra. Od 1. 1. 2007 funguje v každém kraji v České republice intervenční centrum (v moravskoslezském kraji dvě intervenční centra). Tato centra poskytují pomoc jednak osobám ohroženým domácím násilím nebo nebezpečným pronásledováním, a jednak pomáhají osobám jim blízkým tak, aby mohly oběť (ohroženou osobu) účinně podpořit.

Intervenční centra spolupracují s ostatními intervenčními centry v ČR, a poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi a dalšími orgány veřejné správy, zejména pak s obecní policií a Policií ČR. Policie ČR je povinna informovat intervenční centrum o provedeném vykázání doručením úředního záznamu o vykázání do 24 hodin. Pracovníci intervenčního

centra do 48 hodin kontaktují osobu ohroženou, která je v ochranném režimu, a nabídnou jí pomoc. Využití nebo nevyužití této nabídky je zcela ponecháno na úvaze osoby ohrožené. Intervenční centrum však může kontaktovat i osoba, která se cítí ohrožená, i když v jejím případě k vykázání nedošlo. Intervenční centra poskytují sociální poradenství, psychologické poradenství a právní poradenství.

ROSA

Nestátní nezisková organizace, která se specializuje na pomoc ženám a dětem ohrožené domácím násilím v oblasti prevence násilí. Svoji činnost zaměřují na přímou komplexní činnost obětem domácího násilí. Mezi jejich pomoc patří:

- krizová intervence
- sociálně-terapeutické poradenství
- vytvoření bezpečnostního plánu
- poskytování utajeného azylového bydlení pro oběti domácího násilí
- telefonická krizová pomoc pro všechny oběti domácího násilí²¹

Bílý kruh bezpečí

Tato instituce vznikla v roce 1991 a její působnost je rozšířená po celé ČR. Obětem trestných činů i jejich svědkům či pozůstalým nabízí přímou pomoc, bojuje za lepší práva obětí a spolupracuje s policií v oblasti prevence kriminality. Jím poskytované služby jsou bezplatné, odborné a je zachována mlčenlivost o klientech.

Bílý kruh bezpečí také organizuje řadu odborných seminářů a přednášek pro širokou i odbornou veřejnost, vydává velké množství informačních tiskovin a spolupracuje s jinými organizacemi a médii. Organizace podala několik hodnotných podnětů k úpravě zákonů jako například k zák. č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím.

Sdružení má také svoje internetové stránky, kde uvádí veškeré informace a rady týkající se domácího násilí, uvádějí se zde možnosti zvládnutí krizových situací a zajištění bezpečí. V roce 2001 se také stal zřizovatelem Dona linky.²²

²¹<http://rosa-os.cz/> [cit. 2018-11-12]

Dona linka

Je služba telefonické krizové pomoci, která je určena pro oběti domácího násilí i jejich svědkům a příbuzným. Pomoc je diskrétní, odborná a její provoz je nepřetržitý. Činnost DONA linky v tom, že obětem domácího násilí:

- nabízí porozumění a důvěru
- poskytuje okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu
- pomůže orientovat se v aktuální situaci
- pomáhá sestavit individuální bezpečnostní plán
- poskytne praktické rady a pomůže nalézt další vhodný postup
- předá informace o možných sociálně-právních a trestněprávních opatřeních, zejména rady směřující k bezpečnému zastavení domácího násilí, například využitím institutu vykázání
- pomůže orientovat se v systému služeb sociální záchrané sítě pro oběti domácího násilí
a trestných činů, zejména prostřednictvím sítě intervenčních center v krajích
- pomůže vyhledat bezpečné ubytování
- přivolá v případech vážného ohrožení zdraví a života urgentní pomoc.²³

proFem, o.p.s.

Tato organizace se snaží svým působením zlepšit situaci v oblasti domácího násilí a jiných forem násilí. Především se zaměřují ohrožené osoby, resp. oběti, kterými se staly ženy. Jejich hlavní činností je osvěta, vydávání publikací a přímá podpora osob ohrožených domácím násilím.

Svoji působnost směřuje k těmto cílům:

²²<https://www.bkb.cz/> [cit. 2018-11-12]

²³<http://www.donalinka.cz/> <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn>

- vydávat poradenské a informační publikace pro veřejnost v oblastech, ve kterých dochází k porušování lidských práv, se zaměřením na domácí násilí
- pořádat konference, workshopy a školení pro laickou i odbornou veřejnost
- poskytovat přímé poradenství a podporu osobám ohroženým domácím násilím či jinou formou násilí
- upozorňovat společnost na problematiku oblastí, ve kterých dochází k domácímu násilí či jiným formám násilí, a to formou veřejných prohlášení
- politického lobbingu u zákonodárných institucí a u politického zastoupení
- spolupracovat s veřejnými médii či zřizovat média vlastní, za účelem poukázání na problematiku oblastí v tématu domácího násilí,
- aktivně spolupracovat s jinými (nejen) ženskými iniciativami a organizacemi z České republiky a ze zahraničí na těchto problémech.²⁴

Elektra je občanské sdružení, které vzniklo z iniciativy klientek a terapeutek v roce 1995 na pomoc ženám – obětem sexuálního zneužití v dětství a ženám znásilněným. Činnost sdružení je zaměřena na krizovou intervenci, odbornou terapeutickou pomoc pro jednotlivce, skupiny a páry. Poradenství je také poskytováno telefonické, internetové, emailové, korespondenční. Sdružení koná různé vzdělávací akce pro odborné pracovníky.²⁵

Spondea je obecně prospěšná společnost, jejímž posláním je zlepšování kvality života dětí, mladých lidí, a jejich blízkých, dále osob ohrožených domácím násilím, s cílem podpořit je ve schopnosti řešit jejich obtížné životní situace a opětovně se začlenit do společnosti.²⁶

Nabízí následující služby:

- Psychosociální poradenství
- Rodinná a sociální terapie

²⁴<http://www.profem.cz/> [cit. 2018-11-12].

²⁵<http://centrumelektra.cz/> [cit. 2018-11-12].

²⁶<https://www.spondea.cz/kdo-jsme/nase-poslani/> [cit. 2018-11-12].

- Zprostředkování další odborné pomoci
- Rady a pomoc s právní problematikou
- Výchovné a vzdělávací kurzy
- Telefonická krizová pomoc, internetová linka důvěry, chatové poradenství
- Nabízení mediace a canisterapie
- Zajištění azylu.

Acorus je občanské sdružení, které pomáhá osobám ohroženým domácím násilím.

Poskytují komplexní odbornou pomoc směřující k překonání nepříznivé sociální situace a následně se snaží k začlenění do běžného života bez přítomnosti domácího násilí. Jejich pomoc je poskytována přes azylové domy a jedná se o krizovou pomoc, odborné sociální poradenství, poskytování právních informací. Mezi nejlepší pomoc Acoru je azylový dům, kde pobyt pro oběti je rozdělen do několika fází a také je cílený pro lepší začlenění do společnosti.

Liga lidských práv (dále jen LLP) byla založena v roce 2002 v Brně a ve svém programu se věnuje i dodržování ženských práv. Poradna pro ženy v tísní dává obětem domácího násilí, možnost využít komplexní přímou pomoc, která zahrnuje individuální konzultace v úrovni právní, krizové, psychologické a sociální pomoci. Pracovníci LLP radí v možnostech výběru jiných odborníků, například z právních oborů nabízejí psychoterapeutickou péči, je poskytována i ve formě skupinových sezení. Za finanční poplatek může být ohrožená žena zastoupena advokátkou nebo být doprovázena při jednání na úřadech. Poradna má i další preventivní činnosti, kdy vydává osvětové materiály a pořádá semináře k dané problematice. Poradna také spolupracuje s dalšími organizacemi a utajeným azylovým domem.

8 KASUISTIKA

V rámci praktické části této bakalářské práce budou prezentovány dva konkrétní případy, které byly prověřovány skupinou kriminální policie a vyšetřování, oddělením obecné kriminality, územního odboru Kladno. Tyto případy byly řádně zadokumentovány, prověřeny a nakonec policisty správně vyhodnoceny. Jednotlivé případy vycházejí z reálného základu, skutečně se staly, ale z důvodu zachování anonymity byla použita smyšlená data a osobní údaje účastníků.

DOMÁCÍ NÁSILÍ NA MANŽELCE

Hlídka policie ČR byla dne 15.3.2017 operačním důstojníkem kolem půlnoci vyslána, např. do Kladna, ul. 5 května č. p. 25, první patro, aby prověřila oznámení paní Jany F. o fyzickém napadení ze strany jejího manžela pana Jiřího F.

Na místě se hlídka spojila s oznamovatelkou, Janou F., která čekala na policisty před bytem, který obývá společně se svým manželem Jiřím. Hlídce uvedla, že poté, co její manžel přišel v podnapilém stavu z hospody domů, začal ji nadávat, urážet a poté ji fyzicky napadl a to tak, že jí dal několik facek do obličeje, následně do ní strčil, a když oznamovatelka spadla na zem, tak do ní jednou kopl a to do oblasti žeber.

Paní Janě F., dle jejího sdělení nevzniklo žádné viditelné zranění a ošetření nežádala. Hlídce policie však na místě uvedla, že k takovému napadení nedošlo poprvé, manžel ji již asi šest měsíců slovně i fyzicky napadá. Nejprve ji sprostě ji urážel a vyhrožoval, že ji zbije, poté ji začal dávat facky, kroutil jí ruce nebo do ní strká a také ji násilím nutil k sexuálnímu styku. Děti spolu žádné nemají. Na ošetření po tomto napadání nikdy nebyla, protože se stydí. Po policistech chtěla v současné době pouze to, aby přítele uklidnili. Dále uvedla, že její tvrzení může potvrdit i sousedka paní Jarmila K.

Proto hlídka policistů před vstupem do bytu oznamovatelky provedla ještě šetření u sousedky manželů Jany a Jiřího F. Paní Jarmila K. potvrdila výpověď oznamovatelky a to v tom smyslu, že z bytu často slyší křik a nadávky manžela směřované k paní Janě. Dále uvedla, že často vidá paní Janu s modřinami či podlitinami a pan Jiří chodí domů často v podnapilém stavu.

Policisté, na žádost paní Jan F. vstoupili do bytu a vyzvali, jménem zákona, pana Jiřího F., aby prokázal svoji totožnost a aby se ke svému jednání vyjádřil. Jiří F. byl zjevně v podnapilém stavu, paní Janu F. před zakročujícími policisty slovně urážel, používal vulgární výrazy a vyhrožoval jí, že až hlídka odjede, že si to s ní vyřídí.

Vzhledem k těmto skutečnostem hlídka na místě vyhodnotila, že jednání Jiřího F. vykazuje známky domácího násilí. Usoudili, že došlo zde k naplnění jeho znaků, což je opakovanost a dlouhodobost – útoky na paní Janu F. trvaly již šest měsíců, dále že jednání ze strany Jiřího F. má stupňující se intenzitu – nejprve ji napadal slovně, následně slovní napadání přerostlo ve fyzické napadání ve formě facek, dále Jiří F. používal strkání a v posledních několika týdnech docházelo i ke kopání do různých částí těla poškozené.

Zakročující policisté také usoudili, že je zde jasně patrné rozdělení rolí a to tak, že manžel pan Jiří F. je v roli agresora a oznamovatelka paní Jana F. je zde obětí. Incidenty se také odehrávají skrytě, tedy ne veřejnosti na očích, a to v bytě, který mají manželé v pronájmu, nikdy k napadení nebo urážkám nedošlo venku na ulici, či mezi lidmi.

Vzhledem k tomu, že oznamovatelka se manžela bála a on ji před hlídkou vyhrožoval, že bude ve svém jednání pokračovat, rozhodla hlídka, že použije institutu vykázání dle ust. § 44 z.č. 273/2008 Sb.

Proto na místě tedy policisté poučili oběť i agresora o jejich právech a povinnostech. Pana Jiřího F. vyzvali k vydání všech klíčů od společného obydlí a doporučili mu, ať si za jejich přítomnosti zabalí nejnútnejší věci, a poučili jej také o tom, že doba vykázání je 10 dnů. Pan Jiří F. uvedl, že bude dočasně bydlet u svého otce, než se situace s manželkou vyřeší. Policisté panu Jiřímu sdělili, že je možné si potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání vyzvednout na služebně PČR, a to na Obvodním oddělení Kladno – venkov.

Paní Janě F. policisté poskytli seznam institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí. Také jí vysvětlili, že ji bude kontaktovat Intervenční centrum, které jí nabídne bezplatné využití psychologických, sociálních a jiných služeb, a také ji informovali, že má právo podat návrh na vydání předběžného opatření u Okresního soudu v Kladně.

Poté, co pan Jiří F. opustil byt, hlídka vyzvala oznamovatelku, aby se dostavila na obvodní oddělení PČR k sepsání úředního záznamu o podaném vysvětlení. Zakročující a zasahující policisté po návratu na útvar zanesli zjištěné skutečnosti do informačního systému evidence trestního řízení Policie ČR. Opis úředního záznamu o vykázání policista zaslal příslušnému Intervenčnímu centru a příslušnému okresnímu soudu.

Vzhledem k tomu, že oznamovatelka nepodala u okresního soudu v Kladně návrh na vydání předběžného opatření, po uplynutí desetidenní lhůty se manžel oznamovatelky vrátil do společně obývaného bytu a jejich manželství pokračuje.

ITALSKÁ DOMÁCNOST

Dne 16.9.2018 byla vyslána hlídka PČR, aby prověřila oznámení manželů Marečkových, byt. Kladno, ul. Patočkova 59, kteří uvedli na L 158, že ze sousedního bytu slyší velký křik, rány a ženské volání o pomoc. Hlídka policistů, která byla na místo vyslána, se po příjezdu na místo spojila s oznamovateli, kteří uvedli, že hádky a rány slychají z vedlejšího bytu dost často a proto se domnívají, že zde dochází k nějakému násilí. Dále uvedli, že dnešního dne, ale zaslechli i ženské volání o pomoc, a proto raději zavolali na linku 158.

Hlídka policistů tedy zazvonila na uvedený byt. Vstupní dveře bytu otevřela paní Alena Z. s druhem panem Janem P. Na výzvu policistů, aby se vyjádřili k hádce a volání o pomoc, paní Alena uvedla, že mezi ní a jejím druhem došlo k slovní rozepři, jako již mnohokrát předtím. Avšak dnešního dne hádka skončila i fyzickým napadením Aleny Z., a to tak, že její druh Jan P. hodil po své družce hrnec. Následně ona chtěla utéct do vedlejší místnosti, ale Jan P. ji přitlačil ke zdi, chytil pod krkem a vyhrožoval ji, že ji zabije. Na to Alena Z. volala o pomoc, což zřejmě slyšeli sousedi.

Alena Z. hlídce policie vedla, že k žádnému zranění nedošlo a lékařské ošetření nežádá. Policisté dále zjistili, že ani jeden z účastníků nebyl evidentně pod vlivem alkoholu. Jan P. k celé věci uvedl, že je skutečně pravda, že se s partnerkou často hádají, že dnešní incident dopadl tak, že hodil hrncem směrem k místu, kde Alena Z. stála. To proto, že chtěl, aby už přestala křičet a tím ukončit hádku. Vzhledem k tomu, že ona pokračovala v urážkách jeho osoby, chytil ji v oblasti krku

a řekl jí, ať přestane nebo ji zabije. Dále uvedl, že toto skutečně nemyslel vážně, že to byl pouze slovní obrat. Jan P. hlídce sdělil, že od své družky dostal v průběhu hádky několik facek, strkala do něj a po celou dobu jej slovně urážela vulgárními nadávkami. Na dotaz policistů, zda je zraněn a žádá ošetření, uvedl, že zraněn není, ošetření nežádá.

Paní Alena Z. po hlídce policie požadovala, aby jejího druha vyhodili z bytu, odůvodňovala to tím, že byt je její maminky a ona zde již Jiřího P. už nechce, i přes to, že oba zde mají trvalé bydliště a tři roky zde spolu žijí. Uváděla, že se s ním chce rozejít, protože ji fyzicky napadá, nadává jí a hádají se. Dále také potvrdila, že během hádky mu ona dala několikrát facku a strčila do něj, ale jen proto, že se bránila. Podobné situace se u nich doma údajně odehrávají často, následně se zase usmíří a následných pár dní je klid.

Oba aktéři výše uvedeného incidentu, byli na místě poučeni o skutečnosti, že se ve věci jedná o přeštek dle ust. § 7 z.č. 251/2016 Sb.,.

Hlídka na místě nevyhodnotila situaci jako domácí násilí, a to proto, že z informací, které zjistili od oznamovatelů a od aktérů incidentu, že pro takové posouzení neexistují typické znaky, zejména chybí:

a) Jasně rozdělení rolí,

Dle zjištěných informací na místě nedošlo k domácímu násilí a nebyly ani splněny důvody vykázání. Naplněn nebyl především znak jasněho rozdělení rolí, neboť zde existovala tzv. „italská domácnost“ agresory zde nebyl jeden, ale jak druh, tak i družka.

Proto zasahující policisté na místě rozhodli, že celá věc bude zaevidována v evidencích PČR jako přeštek proti občanskému soužití, že podezřelý bude druh i družka a obětí budou také oba dva. Celý zadokumentovaný případ pak byl postoupen příslušnému městskému úřadu k dalšímu řešení.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo seznámit veřejnost s fenoménem domácí násilí, s prací Policie České republiky při řešení problematiky domácího násilí a s institutem „VYKÁZÁNÍ“, jakožto vhodného právního nástroje, jak domácí násilí eliminovat a krátkodobě ochránit oběť před agresorem. Tohoto cíle bylo dosaženo a díky tomu je možné udělat si obrázek o tom, co domácí násilí vlastně je, jaké má druhy, formy, projevy a také jakým způsobem je může policie řešit.

Vzhledem k tomu, že práce je určena široké veřejnosti, v první části práce je stručným způsobem definován pojem „domácí násilí“ a jsou zde popsány další důležité pojmy a jevy, které s tímto pojmem úzce souvisí. Popis je proveden velice stručně, protože domácí násilí je velice obsáhlá problematika, jejíž detailní popis by vydal na několik samostatných prací. V další kapitole je uvedena právní úprava této problematiky, na které je policie závislá a která postupy policie zásadním způsobem ovlivňuje.

Praktická část práce navazuje na část teoretickou tak, že jsou uvedeny typické případy z policejní praxe, na kterých je představen rozdíl mezi tzv. „*domácím násilím*“ a jiným protiprávním jednáním, které je možné posoudit podle jiných právních předpisů.

Pro tuto prezentaci byly vybrány dva případy, které se skutečně staly v Kladně. V prvním případě se jednalo o domácí násilí, které bylo zakročujícími policisty identifikováno podle typických znaků a SARY DN, při jehož řešení byl uplatněn institut vykázání. Zakročující policisté zjistili, že byly naplněny všechny znaky domácího násilí, že lze uplatnit vykázání, ke kterému je opravňuje ust. § 44 zák. č. 273/2008 Sb., Zákon o policii České republiky.

Tuto kauzu oznamovatelka uzavřela tak, že následně po uplynutí lhůty deseti dní opět vzala svého manžela – agresora zpět a situaci již nadále neřešila. Bohužel je velmi obvyklé, že tímto způsobem končí mnoho podobných případů, kterými se policie zabývá. V reálných situacích při prvotním oznámení oběť požaduje pomoc od hlídky policie na místě. Obvykle podává také na agresora trestní oznámení, ale následně po několika dnech si vše rozmyslí, souhlas stáhne, a vše končí ve starých

kolejích. Zpět vzetí souhlasu s trestním stíháním je možné a to dle ust. § 163 zák. č. 141/1961 Sb., Trestní řád. Vzít souhlas s trestním stíháním zpět ze strany oběti je jeho právo a je také v podobných případech hojně využíván.

Obrázek č.1 – vzor SARY DN

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácí násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVĚŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

DONA linka
POMOC OBĚTEM
DOMÁCÍHO NÁSILÍ
2 51 51 13 13

Texta dokument vyvěrá Bílý křeh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o nonstop lince pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a vláda republiky České republiky.

K využití metody SARA DN je nutné dostatečné množství vstupních informací na místě. V rámci jiných míst pomoci půjde o schopnost a dovednost ptát se, která je rovněž součástí výcviku. Škála doporučených opatření je rozmanitá, v případě menšího rizika to jsou poradenství, podpora, praktické rady, kontakty na místa pomoci, instrukce pro reakci na náhlou eskalaci násilí, bezpečnostní plán atd. V případě vysokého rizika to jsou opatření trestněprávní povahy, ochrana ohrožených osob (vazební stíhání, azyl) a pomoc ze strany sociálně právních služeb. Metoda byla efektivně využita např. v případě, kdy klientka uvažovala o podání trestního oznámení, nebo již měla negativní zkušenost s postojem policistů k podávanému oznámení. S použitím SARA DN konzultant s klientkou formulovali argumentaci pro podání trestního oznámení a pro komunikaci s policisty zejména v otázkách oprávněných obav, míry ohrožení a jejího odůvodnění.

Celkově lze shrnout, že domácí násilí je v regionu územního odboru PČR Kladno stále častější. Vzhledem k tomu, že policisté mají možnost využívat institut vykazání, který je velmi přínosný při situacích, kdy jsou vysláni k řešení domácího násilí, je tedy také zřejmé, že i využití institutu vykazání je stále častější. Lze konstatovat, že vykazání umožňuje rychlé až okamžité oddělení obětí i domácího násilí od agresora. Jedná se samozřejmě o prvotní řešení, kdy situace domácího násilí se řeší dlouhodobě a velmi často se stává, že i přes snahu policistů a dalších orgánů, které se snaží obětem pomoci, k vyřešení nedojde. Většinou proto, že sama oběť se dobrovolně vrátí do „*zajetých kolejí*“, násilníkovi odpustí.

Co se týče řešení domácího násilí, ze strany policie, která na místě zasahuje v drtivé většině jako první, je třeba říci, že k efektivnímu využití vykazání může dojít pouze tehdy, když zasahující policisté jsou řádně proškoleni a znají svá práva a povinnosti. Dále je důležitý i přístup policistů jak k agresorovi, tak především oběti.

K oběti se nemá přistupovat jako k osobě, která vše zavinila a tedy to, že se dostala do situace, kdy je agresorem týrána, vlastní vinou. Policista by měl být v rámci možností empatický a oběti poskytnout i informace o následném postupu, to znamená, kam se může obrátit po vykazání agresora a jaká jsou její práva a povinnosti.

Proto by měli být policisté řádně a pravidelně proškolení, aby si poradili nejen se situací na místě, ale aby byli informováni i o možnostech pro oběti a tyto informace mohli využívat. Dále je také samozřejmě důležitá celospolečenská osvěta, aby se oběti nebáli věc nahlásit příslušným orgánům, které jim mohou pomoci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven, žena v domácím násilí*. [překl.] Monika Burger Brno: Computer Press, a.s., 2007. 1. vydání, 176s. ISBN 978-80-251-1786-6.
2. CONWAYOVÁ, Helen. *Domácí násilí*. [překl.] Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007. 1. vydání, 158s. ISBN 80-00-01550-1.
3. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. VITOUŠOVÁ, Petra a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha: Grada Publishing, 2007. 1. vydání, 192s. ISBN 978-80-247-2014-2.
4. ČÍRTKOVÁ, Ludmila; MACHÁČKOVÁ, Radka; VITOUŠOVÁ, Petra. *Domácí násilí- přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích – STUDIE*. Praha: Bílý kruh bezpečí o. s. 2002. 1. vydání, 143s. ISBN 80-86284-19-0.
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 2. upravené vydání, 239 s. ISBN 978-80-7380-213-4.
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: EUROUNION, s.r.o. 1998. 1. vydání, 255s. ISBN 80-85858-70-3.
7. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada Publishing, 2008. 1. vydání, 160s. ISBN 978-80-247-2207-8.
8. KRÁLÍČKOVÁ, Z. et al. *Právo proti domácímu násilí*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-381-3.
9. MARVÁNOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008, 159 s., ISBN 978-80-86131-76-4.
10. NOVOTNÝ, O., VANDUCHOVÁ, M., ŠĀMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, 584 s., ISBN 978-80-7357-509-0.

11. SPURNÝ, J. 1996. *Psychologie násilí: O psychologické podstatě násilí, jeho projevech a způsobech psychologické obrany proti němu*. Praha: Eurounion, 1996, 134 s., ISBN 80-85858-30-4.
12. STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava: Key publishing, 2009, 91 s., ISBN 978-80-7418-020-0.
13. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 2150 s., ISBN 978-80-7400-428-5.
14. ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, 186 s., ISBN 978-80-7367-690-2.
15. VITOUŠOVÁ, P., VEDRA, V. *Domácí násilí (informace a praktické rady pro ohrožené osoby)*. 3. vydání. Pardubice: Bílý kruh bezpečí, o. s., 2009, 12 s., ISBN 978-80-86284-82-8.
16. VOŇKOVÁ, J. *Vaše právo – první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 7. vydání. Praha: Profem, o. p. s., 2012, 94 s., ISBN 978-80-904564-0-2.
17. VOŇKOVÁ, J. a kol. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. Praha: Bílý kruh bezpečí, o. s., 2007, 87 s., ISBN 978-80-239-9448-3.

Internetové zdroje

- Domácí násilí [online]. [Praha]: Bílý kruh bezpečí [cit. 2018-12-05]. Dostupné z:<http://domacinasili.cz/files/uploaded/UserFiles/manual%20pro%20prislusniky%20PCR.pdf>.
- <http://www.donalinka.cz/> internetové stránky DONA linky = pomoc osobám ohroženým domácím násilím; [cit. 2019-01-25], [online]
- <http://www.bkb.cz/> internetové stránky občanského sdružení „Bílý kruh bezpečí“; [cit. 2019-01-25], [online]

- <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/bezpecnostni-plan/>; [cit. 2019-01-25], [online]
- <http://www.stopnasili.cz/zeny/bezpecnostni-plan.html>; [cit. 2019-01-10], [online]
- <http://www.rosa-os.cz/>; [cit. 2019-01-10], [online]
- http://www.zachrannykruh.cz/pomoc_v_krizi/psychosocialni_centrum_acorus_2.html; [cit. 2019-01-10], [online]

